

“Mijn succes is een stom toeval. Veel poespas is dus ongepast.” Toch zijn de misdaadromans van Donna Leon bestsellers. Zonder bloederige of geweldadige taferelen gidsen ze de lezer door de straten van Venetië, een volwaardige medespeler in de intriges. Met de moed der wanhoop en milde ironie bestrijdt de intellectuele commissaris er corruptie, menselijke valsheid en hebzucht. Olijke whodunits, die eigenlijk sociologische sleutelromans zijn, van een Amerikaanse letterkundige met beide voeten op de grond. **TEKST: ELIANE VAN DEN ENDE**

Dood in Venetië

Guido Brunetti is een atypische detective. Een rasechte Venetiaan, midden veertig, gehuwd en vader van twee kinderen. “Een sympathieke man! Ja zeg, stel je voor dat je een jaar van je leven, want zo lang duurt het om een boek te schrijven, doorbrengt met iemand die je niet mag!”

HET HOF VAN NERO

Italianen, Donna Leon houdt ervan. En dat al sinds ze in 1965 voor het eerst in Rome ontschepte. Ondanks de dagelijkse ergernissen. “Een vriend uit een goeude Italiaanse familie met een schitterende maatschappelijke positie zei me onlangs: ‘Indien ik in een normaal land zou hebben gewoond, zou ik rechts denken.’ Besef je wel wat hij zei? Een normaal land!”

Af en toe zit er een geniepige, maar humorvolle sneer naar het politieke gekissebis in de laars in haar romans. “Commissaris Brunetti leest Seneca, Cicero en daaruit begrijpt hij dat wat toen gebeurde ook nu gaande is. Italië nu, dat is het hof van Nero toen. Berlusconi met zijn corruptie, zijn feestjes, het verhinderen van het verloop van de rechtspraak; dat is de radiografie van de Italiaanse politiek. Uit jaloesheid stemmen Italianen voor Berlusconi. Hij heeft wat zij niet hebben, maar wel willen. Geef toe: een 70-jarige man waartegen een 17-jarig meisje niet ‘nee’ zegt. Welke man zou dat weigeren? In een patriarchale maatschappij, hé. *He is charming, he is clever.* (grijnslach) Maar ik heb nog nooit iemand ontmoet die voor hem heeft gestemd.”

COMMEDIA DELL'ARTE

“Italië, dat is de *commedia dell'arte*, een loterij. Er zijn werkelijk geen wetten. Wie leidt het land? Wie maakt er om economie? Als je naar een hospitaal of naar een dokter moet, dan kan je maar beter veel geluk hebben. Mijn visie is die van een hopeloze, dus laten we maar zo veel mogelijk plezier

maken als we kunnen. En toch houd ik ook van Italië; ik zou nooit meer in een ander land kunnen leven.”

Donna Leon, want dat is haar echte naam, is geboren in 1942 in New Jersey. Ze werkte onder meer in China, Zwitserland, Iran en Saoedi-Arabië. In de jaren tachtig vestigde ze zich in de lagunestad en werd ze *professoressa* Engelse literatuur aan de universiteit van het Amerikaanse leger in Vicenza. Engelse literatuur sluipt ook in haar boeken. De vrouw van Brunetti is eveneens hoogleraar aan de universiteit. Verdoken lonken de achttiende-eeuwse *silver spoon novels*, Jane Austen en Henry James met wie *la dolce Paola* haar echtgenoot ‘bedriegt’.

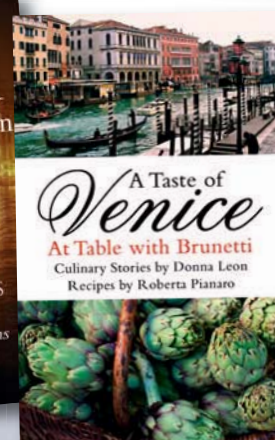
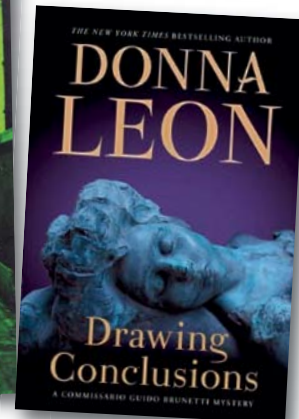
DOOD VAN DE DIRIGENT

Altijd is er die kwinkslag in de romans van Donna Leon. “Mijn humor is Engels; ik schrijf mijn boeken in die taal. Mijn energie is Amerikaans. Ik voel me nog altijd een Amerikaanse, ook al ben ik er veertig jaar weg. Ik ben van de generatie van het naoorlogse Amerika, en dat optimisme pikte ik op. Ik had helemaal geen ambities. Het enige wat ik wou, was plezier hebben. Ik had nooit een carrièreplanning of een pensioenfonds. Stom geluk had ik. Zonder die conversatie in La Fenice (*prestigieuze, Venetiaanse opera, red.*) zou ik nooit staan waar ik nu sta.”

Dood van een maestro is het eerste boek uit 1992 dat een onmiddellijk succes werd. Tijdens de pauze van *La Traviata* klaagden Donna Leon en een vriend over de uitvoering. Gekscherend opperden ze dat de enige oplossing was de dirigent te vermoorden. Dat gebeurde 's nachts al in een boek. “Geen enkele van mijn boeken zijn vooraf gepland. Het loopt gewoon uit de hand. Een recept voor dat succes? De informatie die je samenbrengt.”

KOEIEN EN KONIJNEN

Intussen heeft ze haar twintigste boek afgevoerd. Na thema's als het dumpen van giftig

BIBLIOGRAFIE

De nieuwe roman *Drawing Conclusions* verschijnt in april in het Engels bij Heinemann/ Random House, vermoedelijk in het najaar in het Nederlands, bij Cargo. De roman is het vervolg op *Het droommeisje*.

Toni Sepeda, kunsthistorica en vriendin van Donna Leon, schreef *Sur les traces de Brunetti*, enkel ver-

krijgbaar in het Frans, twaalf wandelingen door Venetië met Brunetti als gids. (Calmann-Lévy, 2010)

A Taste of Venice. At Table with Brunetti, met authentieke familie-recepten van Leons boezemvriendin Roberta Pianaro en onuitgegeven teksten van Donna Leon, verschijnt in februari, ook bij Calmann-Lévy.

Donna Leon.

afval, prostitutie van meisjes uit het Oostblok, Romazigeuners, kunstfraude, maffiapraktijken, fiscaal gesjoemel en zelotisme is nu de voedselketen aan de beurt. Dat levert Brunetti, een culinaire levensgenieter met een vrouw die heerlijk kan koken, vast ethische vragen op. Zelf is Donna Leon al bijna twintig jaar vegetariër. Toch kreeg ze ook nu weer het thema van vrienden aangereikt.

“Ik ben geen kruisvaarder, maar een van mijn vrienden – zijn broer is dierenarts en voert controles uit in een slachthuis - werd duizelig na het eten van konijn. Bleek dat de herbiciden op het gras die misselijkheid veroorzaakten. Negentig procent van de konijnen die in Italië worden

niet anders behandeld worden. Bekendheid is belachelijk!”

Ongestoord wil ze door Venetië lopen, de stad waarmee ze een haatliefdeverhouding heeft. “Ik houd er niet zo van. Mijn vrienden wonen er, samen met 22 miljoen toeristen. Het is als een oud huwelijk of de wasmachine waarmee je vertrouwd bent. Iets vervelends, maar je doet het ermee. Ik werd nog nooit bestolen. Ik ben nog nooit onrechtvaardigheid, noch oneerlijkheid teggekomen. Mijn portefeuille en mijn computer heb ik vaak achtergelaten, en dan kwamen mensen naar me toe: *‘scusi, signora, scusi, su borsa.’* Naar mijn mening is de gemiddelde Italiaan een fatsoenlijk mens.”

De vrouwen in de boeken (de linkse

“Ik wil niet anders behandeld worden. Bekendheid is belachelijk!”

gegeten, komen uit China. Is daar controle? Op elke hoek van de straat in New York kan je *corn-fed beef* eten, maar koeien zijn allergisch voor maïs. Een koe, dat is een melkmachine en die melk komt van gras. Als je een koe maïs voedt, dan kan dat dier het gras niet verteren en dus wordt dat arme beest volgepropt met maagpillen. Wil jij een dier opeten dat zijn hele leven een indigestie had? Alsof ze mensen levenslang gras zouden voederen.”

HAAT, LIEFDE

Dit boek zal, net al alle anderen, niet in het Italiaans worden vertaald. Dat wil Donna Leon niet. “Ik wil niet beroemd zijn. Ik wil

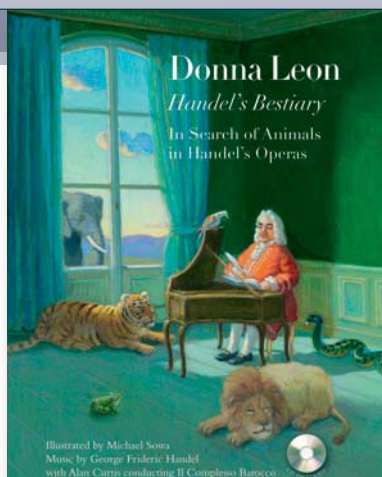
Paola, haar moeder, de *contessa*, de secretaresse signorina Elettra) zijn temperamentvolle karakters: “Vrouwen zijn taai. En discreet! Als vrouwen macht hebben, dan praten ze daar niet over. Kijk naar het verschil tussen Merkel en Berlusconi. Merkel, dat is *just a woman who goes to work.*”

Met het geld van haar romans speelt Donna Leon nu mecenas voor Haendel. “Wat ik heb gekregen, wil ik teruggeven.” Onder leiding van Alan Curtis nam Il Complesso Barocco, het door haar gesponsorde barokorkest, 26 cd's op. “Daar ben ik wel trots op. *I'm a groupie*”, aldus het guitige meisje van 69. ●

www.donnaleon.com

Het nieuwe audioboek *Haendel's Bestiary*, waarin Donna Leon twaalf essays schreef over de dieren in Haendels muziek, verscheen al in het Duits, en nu in de lente ook in het Engels. De illustraties zijn van *Michael Sowa*, bekend van de film *Le Fabuleux destin d'Amélie Poulain*.

Il Complesso Barocco brengt 'Ariodante' van Haendel op 23 mei in Parijs en 25 mei in London. www.ilcomplessobarocco.com

Il Complesso Barocco, het barokorkest onder leiding van Alan Curtis.